

V1999-88 20.12.99

Omgjøring etter forvaltningsloven § 35 av Konkurransetilsynets vedtak

V99-33 om inngrep mot TONOs virksomhet - ny tidsfrist for gjennomføring av deler av vedtaket

Sammendrag:

Konkurransetilsynet har fastsatt ny frist for gjennomføring av deler av tilsynets vedtak [V99-33](#).

Konkurransetilsynet viser til brev av 29. oktober i år fra TONO med forslag til endringer i TONOs vedtekter som følge av tilsynets vedtak V99-33. Det vises også til brev av 6. og 15. desember 1999 fra TONO med presisering av innholdet i endringsforslagene og anmodning om utsatt iverksettelse av tilsynets vedtak.

1. Bakgrunn

Konkurransetilsynet fattet i brev av 3. juni 1999 (V99-33) med hjemmel i konkurranseloven (krrl.) § 7-2, jf. kongelig resolusjon av 12. november 1993 nr. 1022, og vedtak av 17. desember 1993 nr. 1314 om overføring etter lov om konkurranse i ervervsvirksomhet, og krrl. § 3-10 følgende vedtak:

TONOs dispensasjoner av 4. mars 1961 og 22. desember 1980 oppheves.

TONO pålegges å tillate at rettighetshaverne som har eller ønsker å inngå forvaltningskontrakt med TONO, ikke må overlate utnyttelsen av både nåværende og fremtidige verk innenfor alle kategorier av verk og utnyttelsesformer til TONO, slik at rettighetshavere kan utelate eller trekker ut nærmere bestemte kategorier av verk og/eller utnyttelsesformer. TONO pålegges å utarbeide verks- og/eller utnyttelseskategorier slik at dette kan gjøres innen 1. september 1999. Kategoriene skal godkjennes av Konkurransetilsynet.

TONO pålegges å endre forvaltningskontrakten innen 1 mnd. etter at ovennevnte kategorier er godkjent av Konkurransetilsynet, i tråd med pålegget knyttet til total forvaltning, og innen samme frist gjøre rettighetshaverne kjent med disse endringene.

TONO pålegges å endre § 7, pkt 2 i selskapets vedtekter slik at kravet for å bli andelshaver innebærer at minst 25 prosent av rettighetshaverne innen hver kategori rettighetshavere oppfyller kravet til å bli andelshaver. Frist for endringene blir 1. september 1999. De nye bestemmelsene skal godkjennes av Konkurransetilsynet

TONO påklaget i brev av 22. juni og 12. juli 1999 siste ledd av vedtaket til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Videre anmodet TONO om utsatt iverksettelse av de to første leddene i vedtaket. Konkurransetilsynet vedtok i brev av 3. september 1999 (V99-59) å utsette iverksettelsen av denne delen av vedtaket til 1. november 1999. TONO har i brev av 29. oktober 1999 lagt fram sine forslag til hvordan ovennevnte vedtak kan oppfylles.

2. TONOs forslag

For å oppfylle Konkurransetilsynets vedtak foreslår TONO en ordning som er i samsvar med resultatene i de såkalte GEMA-dommene. Re GEMA (No 1) (1971) JO 1971 L134/15 CMLR D35; Re GEMA (No 2) (1972) L182/24 CMLR D 115 Ordningen gir rettighetshaverne som har forvaltningskontrakt med TONO to alternativer dersom vedkommende ønsker å overlate forvaltningen av noen av sine verk til andre enn TONO. Det ene alternativet gir rettighetshaveren syv bruksområder som skal kunne unntas TONOs forvaltning med ett års varsel. Oppsigelsen får virkning fra utløpet av det påfølgende kalenderår. Det andre alternativet inneholder 12 bruksområder som rettighetshaveren kan unnta med tre års varsel. Også i dette tilfellet vil oppsigelsen bli knyttet til utløpet av kalenderåret.

Felles for de to alternativene er at endring i hvilke bruksområder som skal forvaltes av TONO må gjelde for alle rettighetshaverens verk for vedkommende bruksområde. Dersom det er andre rettighetshavere i verket enn primærrettighetshaveren, må vedkommende innhente samtykke fra disse, og være ansvarlig for at disse får direkte vederlag på samme måte som primærrettighets-haveren.

TONO har i brev av 6. desember 1999 presisert at forskjellen mellom de to gruppene er at kategoriene med tre års oppsigelsesfrist representerer en snevrere begrensning av forvaltnings-selskapets virksomhet for den enkelte opphavsmann enn kategoriene med ett års oppsigelsesfrist. Innenfor området "generell framføring" vil en rettighetshaver bli pålagt tre års oppsigelsesfrist dersom vedkommende vil trekke ut til egenforvaltning ett bestemt framføringsområde, for eksempel musikk brukt i helsestudioer. Trekkes imidlertid hele kategorien "generell fremføring" ut, gjelder ett års fristen. Innenfor området film kan rettighetshaveren med tre års frist trekke ut musikk fra en enkelt film, mens ett års fristen gjelder dersom hele kategorien "film" blir trukket ut.

Videre opplyser TONO at bruksområdene som er eksplisitt nevnt ikke er bindende og heller ikke har selvstendig begrensende virkninger. Med dette menes at det kan tenkes at det finnes andre kategorier og bruksområder som rettighetshaveren kan trekke ut enn de som er satt opp i oversikten. Telefonsamtale med TONO 8. desember 1999 TONO viser i den forbindelse til at i GEMAI-dommen var treårs-kategoriene ment som eksempel på kategorier og ikke absolutte kategorier av rettigheter. Begrunnelsen for dette er at det kan finnes andre kategorier som kan trekkes ut av selskapenes forvaltning.

I brev av 29. oktober 1999 foreslår TONO at dersom en rettighetshaver ønsker å unnta andre bruksområder enn de nevnte fra sin forvaltning, vil TONO vurdere å ta det til følge dersom bruksområdet lar seg atskille overfor kundene, og det ikke fører til komplikasjoner overfor utlandet.

TONO forbeholder seg retten til å belaste rettighetshaveren for kostnadene ved en endring i forvaltningsrutinene.

For kringkasting (inkludert fremføring av kringkastingssendinger) skal unndragelsen gjelde bare for det norske markedet.

Bruksområder med ett års oppsigelsesfrist

1. Generell fremføring

2. Kringkasting, inkludert offentlig fremføring av kringkastingssendinger
3. Lydfesting og spredning av fysiske eksemplarer, inkludert offentlig fremføring av opptakene
4. Film- fremføring på kino
5. Film - eksemplarfremstilling, spredning og synkronisering
6. Video - eksemplarfremstilling, spredning og synkronisering, inkludert offentlig fremføring av opptakene
7. Fremtidige rettigheter som oppstår som følge av teknologiske fremskritt eller lovendringer

Bruksområder med tre års oppsigelsesfrist

1. Generell fremføring
2. Kringkasting i radio
3. Offentlig fremføring av radiosendinger
4. Kringkasting av fjernsynssendinger
5. Offentlig fremføring av fjernsynssendinger
6. Lydfesting og spredning
7. Fremføring av lydfestede eksemplarer
8. Film - eksemplarfremstilling, spredning og synkronisering
9. Film - fremføring på kino
10. Video- eksemplarfremstilling, spredning og synkronisering
11. Offentlig fremføring av verk innspilt på video
12. Fremtidige rettigheter som oppstår som følge av teknologiske fremskritt eller lovendringer

TONO er kjent med at EU/DGIV er i gang med en større utredning der de skal se nærmere på hvordan utviklingen av ny teknologi påvirker GEMA-kategoriene og de EU-rettslige prinsippene for eksklusiv forvaltning av opphavsrettigheter.

TONO mener at i lys av det arbeidet som vil bli gjort i EU/DGIV på dette området, er det naturlig å la ordningen være en prøveordning som evalueres og eventuelt revideres når det styrende organer i EU/EØS har trukket en konklusjon om hvordan dette området skal reguleres i fremtiden.

3. Konkurransetilsynets vurdering av forslaget i forhold til vedtak V99-33

Konkurransetilsynet har vurdert forslagene som TONO har lagt fram og registrerer at disse er i tråd med kategoriene som ble fastsatt i GEMA-dommene. Det ene alternativet innebærer at det er mulig for rettighetshaverne å trekke ut verkene sine fra TONOs forvaltning innenfor syv bruks-kategorier med ett års oppsigelsesfrist. Det andre alternativet gjør det mulig for rettighetshaverne å trekke ut alle sine verk fra 12 kategorier. Disse kategoriene inneholder smalere bruksområder enn det første alternativet.

Konkurransetilsynet har ikke innvendinger mot at TONO legger de to nevnte kategoriene til grunn for sin rettighetsforvaltning. Tilsynet er videre innforstått med at det kan finnes andre bruks-områder enn de nevnte kategorier som også kan bli trukket ut fra TONOs forvaltning. Tilsynet synes det er positivt at TONO vurderer å ta hensyn til dette dersom bruksområdet lar seg atskille overfor kundene og det ikke fører til komplikasjoner overfor utlandet. Tilsynet har heller ikke innvendinger mot de oppsigelsesfrister som TONO ønsker å fastsette i forbindelse med innføringen av nevnte kategorier.

På denne bakgrunn konkluderer tilsynet med at TONOs forslag til kategorier og tidsfrister er å anse som tilfredsstillende i forhold til Konkurransetilsynets vedtak.

TONO foreslår at ordningen skal anses som en prøveordning fordi EU har en prosess gående der rettighetsforvaltningen til rettighetshaverorganisasjonene i EU blir vurdert. TONO ønsker at ordningen skal evalueres og eventuelt revideres etter at EU er ferdig med sin prosess.

Konkurransetilsynet er i likhet med TONO opptatt av utviklingen i EU på dette området. Tilsynet mener imidlertid at det ikke er hensiktsmessig å la de regelendringer som nå skal gjennomføres være en prøveordning da dette sannsynligvis vil kunne bidra til å skape usikkerhet om hvorvidt endringene blir innført. Etter tilsynets vurdering vil en slik usikkerhet kunne redusere rettighets-havernes ønsker om å benytte seg av den nye ordningen. I den grad det skjer endringer i EUs regelverk eller praksis som påvirker TONOs rettighetsforvaltning, vil dette imidlertid kunne tas opp med tilsynet med sikte på å vurdere hvorvidt det gir grunnlag for på ny å endre TONOs regelverk på dette området.

TONO forbeholder seg retten til å belaste rettighetshavere som skal benytte seg av TONOs endrede forvaltningsrutiner økonomisk for kostnader ved endrede rutiner. Konkurransetilsynet er enig i at kostnadene som TONO påføres ved endringer i forvaltningsrutinene skal belastes de rettighetshavere det gjelder. Tilsynet mener imidlertid at kostnadene som rettighetshavere påføres må stå i klart forhold til de reelle kostnadene som TONO får ved å endre sine forvaltningsrutiner for vedkommende rettighetshavere. Kostnadene må også kunne dokumenteres. Videre må TONO kunne opplyse rettighetshaverne på forhånd hva det vil koste å benytte seg av den nye ordningen slik at det blir en forutsigbarhet for rettighetshavere som ønsker å benytte seg av ordningen.

4. Konklusjon

Konkurransetilsynet aksepterer TONOs forslag til brukskategorier som rettighetshaverne kan unnta TONOs forvaltning. Endringene er ikke en prøveordning, men anses som en permanent endring. Dersom det skjer endringer i TONOs rammebetingelser som gjør at TONO må endre sine regler på dette området, kan dette tas opp med Konkurransetilsynet.

5. Gjennomføring

I brev av 29. oktober 1999 opplyser TONO at selskapet vil gjøre de nødvendige endringer i sine vedtekter dersom Konkurransetilsynet godkjenner forslaget. Vedtektsendringene vil bli framlagt på førstkommende generalforsamling som etter planen skal finne sted 26. april 2000. Tilsynet legger til grunn at vedtektsendringene trer i kraft etter at generalforsamlingen er gjennomført.

I Konkurransetilsynets vedtak V99-33 blir det krevd at TONO må endre forvaltningskontrakten innen én måned etter at tilsynet har godkjent endringene. TONO har i brev av 15. desember i år bedt om at denne fristen utsettes i påvente av at vedtektene endres på generalforsamlingen i 2000. Siden endringene i forvaltnings-kontrakten også medfører behov for endringer i TONOs vedtekter, mener tilsynet at det ikke er hensiktsmessig å kreve endringer i forvaltningskontrakten før også vedtektsendringene er gjennomført. Etter tilsynets oppfatning vil en slik utsettelse av fristen for å endre forvaltningskontrakten ikke være til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser.

En omgjøring av vedtaket som gjelder denne fristen kan således gjøres i medhold av forvaltnings-loven § 35 første ledd bokstav a).

På denne bakgrunn og med hjemmel i forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a) har Konkurransetilsynet omgjort tredje avsnitt i vedtak V99-33 til å lyde som følger:

TONO pålegges å endre forvaltningskontrakten innen 1. mai 2000, i tråd med pålegget knyttet til total forvaltning i 2. ledd av V99-33, og innen samme frist gjøre rettighetshaverne kjent med disse endringene.

Omgjøringsvedtaket, det vil si at fristen for endre forvaltningskontrakten utsettes til etter at generalforsamlingen er gjennomført, kan påklages innen tre uker. En klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes til Konkurransetilsynet. Det vises til vedlagte skjema; "Melding om rett til å klage på forvaltningsvedtak".

Konkurransetilsynet ber om å bli informert etter at endringene i vedtektene og forvaltningskontrakten er gjennomført.

[til toppen](#)